

**Дребот Оксана Іванівна**

*доктор економічних наук, професор, член-кореспондент  
Національної академії аграрних наук України, завідувач відділу  
інституціонального забезпечення природокористування  
Інституту агроекології і природокористування  
Національної академії аграрних наук України*  
ORCID: 0000-0003-2681-1074  
e-mail: drebot\_oksana@ukr.net

**Паляничко Ніна Іванівна**

*доктор економічних наук, провідний науковий співробітник відділу  
інституціонального забезпечення природокористування  
Інституту агроекології і природокористування  
Національної академії аграрних наук України*  
ORCID: 0000-0003-2230-9634  
e-mail: palianychnoni@gmail.com

**Данькевич Степан Михайлович**

*кандидат сільськогосподарських наук,  
докторант Інституту агроекології і природокористування  
Національної академії аграрних наук України*  
ORCID: 0000-0003-2597-4461  
e-mail: agroecologynaan@gmail.com

## **ОПОДАТКУВАННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЗБАЛАНСОВАНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

Обґрунтовано залежність збалансованого використання сільськогосподарських земель від оптимального оподаткування лісогосподарських підприємств, що потребує державного регулювання. На підставі результатів дослідження запропоновано основні напрями реформування податкової політики у лісовій галузі України. Зазначено, що оптимальне оподаткування є ефективним економічним інструментом функціонування фінансово-економічного механізму забезпечення збалансованого використання лісових земель. Зауважено, що є необхідність перерозподілу напрямків та обсягів фінансових потоків у галузі використання лісових земель, що вимагає відповідних змін до податкового законодавства. Доведено, що економічні методи необхідно розглядати як органічне доповнення до регуляторних, таким чином найбільший позитивний ефект приносить всебічне залучення всієї системи фінансово-економічного механізму. Підсумовано, що застосування світового досвіду та трансформація системи оподаткування лісових земель в Україні як одного з найважливіших економічних інструментів фінансово-економічного механізму забезпечення збалансованого землекористування повністю розкриє потенціал цього інструменту.

**Ключові слова:** лісогосподарські підприємства; система оподаткування; землі лісогосподарського призначення; збалансоване землекористування; нормативна грошова оцінка; плата за землю.

**Постановка проблеми.** Лісозахисна властивість земельних податків робить їх важливим інструментом збереження лісів [1].

Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 р. однією з причин виникнення проблем у лісовій сфері визначено недосконалість податкової бази [2]. Існуюче в Україні фіскальне регулювання лісокористування обумовлюється необхідністю посилення функції наповнення бюджету [3].

**Аналіз останніх досліджень і публікацій** провідних учених засвідчує, що питання рентного регулювання в природно-ресурсній сфері та формування економічного механізму використання земельних ресурсів у лісовій галузі досліджено у публікаціях багатьох науковців: Р. Дубаса, Н. Зіновчук, Я. Ковалья, І. Лицури, Є. Мішеніна, М. Шершуна та інших [4 – 13]. Проте серед науковців лісового сектора не припиняються дискусії щодо вилучення й розподілу лісової ренти, трансформації кореневої плати у земельний податок із земель лісогосподарського призначення тощо.

**Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Мета статті – поглиблення принципів розвитку системи оподаткування лісогосподарських підприємств у контексті збалансованого землекористування.

**Виклад основного матеріалу.** Заохочення збалансованості лісогосподарського землекористування, трансформації земель сільськогосподарського призначення в лісові, лісовідновлення і лісорозведення, стимулювання збереження й підвищення продуктивності лісових земель в Україні є надзвичайно актуальними питаннями. Так, Програмою діяльності Кабінету Міністрів України передбачено заліснення виведених із сільськогосподарського обігу земель, збільшення лісистості [14, 15]. Проте необхідно зазначити, що у 2018 р. внесено зміни до Податкового кодексу України, згідно з якими податок за лісові землі складається із земельного податку та рентної плати (до змін податок за лісові землі справлявся як складова рентної плати), що фактично означає подвійне оподаткування [16, 17]. Тобто тепер оподатковуються також і землі, які перебувають у стадії створення деревостанів (незімкнуті лісові культури, зруби, прогалини), землі, на яких неможливо отримати деревину, придатну для реалізації, що потребує додаткових коштів підприємств для сплати нового податку. На нашу думку, податок на землі лісогосподарського призначення необхідно диференціювати з урахуванням продуктивності (бонітету) залежно від ґрунтових умов і зони України (степ, лісостеп, Полісся, різні пояси рослинності у Карпатах тощо). Особливо це стосується об'єктів природно-заповідного фонду й інших, виключених із розрахунку головного користування лісових земель.

До того ж, ставки рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів за всіма видами деревини і лісопоясів із 2019 р. збільшилися на 50% [18, 19]. Зазначене не стимулює переведення земель сільськогосподарського призначення в лісові, що не сприяє збалансованості землекористування (адже вигідніше вирощувати сільськогосподарські культури, аніж ліс). Водночас

експерти Головного управління апарату Верховної Ради України зазначали, що на практиці таке різке підвищення податкових платежів частіше призводить до зростання витратомісткості виробництва, стрибка цін на кінцеву продукцію й інших проблем функціонування відповідних суб'єктів господарювання різних галузей та сфер діяльності [20, 21]. Окрім того, фахівці зазначають, що методика нарахування рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів є занадто ускладненою для лісокористувачів: ставки плати диференціюються залежно від лісової породи, поясу лісів і розряду, що створює додаткові труднощі визначення суми рентної плати постійними лісокористувачами [22 – 25]. Платники цього податку зобов'язані самостійно “розподіляти” його між бюджетами адміністративно-територіальних одиниць, які повністю або частково розташовані в межах території відповідної лісової ділянки [26, 27].

Програмою діяльності Кабінету Міністрів України заплановано посилення екологічної відповідальності та впровадження принципу “забруднювач платить” [28, 29]. Цільові функції податків за забруднення: акумуляція грошових засобів на вжиття природоохоронних заходів загального територіально-просторового спрямування; стимулювання середовища захисної діяльності, де податки, окрім класичної фіскальної та захисної ролі, мають також і ресурсозберігаючу та контрольно-стимулюючу функції [30, 31]. Сума нарахованих та сплачених податків є джерелом формування природоохоронних заходів, відповідно до Бюджетного кодексу, що надає податкам компенсаційного змісту за негативний вплив об'єкта оподаткування на навколишнє середовище [32, 33]. Таким чином оподаткування як система платного природокористування за виконання лісами екологічних і соціальних функцій є конструктивним інструментом компенсації та попередження збитків від забруднення земель лісогосподарського призначення. Це, своєю чергою, забезпечить функціонування фінансово-економічного механізму збалансованого землекористування, який виконуватиме регулюючу роль екологізації господарської діяльності на лісових землях та буде спрямований на підвищення економічної результативності лісогосподарського землекористування з дотриманням вимоги, що забруднювач та користувач несуть повну відповідальність.

З огляду на зазначене вище, важливим для України є світовий досвід оподаткування лісових земель. З початку ХХ ст. федеральний уряд США встановив низку податкових положень у Податковому кодексі для заохочення сталого лісокористування та збереження земель [34, 35]. У США власники сімейних лісів контролюють приблизно 62% (107 млн га) приватних лісових угідь, використовуючи при цьому багато різних податкових пільг (табл. 1).

Податкові пільги США є однією з основ федеральної політики, яка заохочує активне ведення лісового господарства сімейними лісовласниками, і ефективність різних стимулів має вирішальне значення для аналізу лісової політики [36, 37].

Таблиця 1

**Положення Податкового кодексу США  
для заохочення сталого лісокористування [38, 39]**

<b>Податкові пільги</b>	<b>Опис</b>
Довгостроковий дохід від приросту капіталу для доходів від деревини	Основна вигода – оподаткування за нижчою ставкою, аніж звичайний дохід
Щорічні відрахування витрат на управління з валового доходу	Платники податків можуть загалом відрахувати певні витрати на управління з валового доходу. Ці витрати враховують щоденну діяльність, необхідну для управління, наприклад оплата праці найманих працівників, оплата консультаційних послуг та витрати на поїздки, які можуть бути безпосередньо пов'язані з доходом, оскільки відповідні державні виплати можуть бути виключені з валового доходу. Прикладами є Програма збереження заповідників та Програма стимулювання якості навколишнього середовища. Дві умови повинні бути виконані для того, щоб можна було частку витрат виключити з валового доходу: 1) кошти повинні бути використані для збереження ґрунту та води, охорони навколишнього середовища, поліпшення лісу або забезпечення середовища існування для дикої природи; 2) сума коштів не може істотно збільшити вартість майна
Амортизація і резерв по розділу 179	Платники податків загалом можуть претендувати на амортизацію і відрахування відповідно до ст. 179, що дає змогу зменшувати витрати на 24000 дол. США в рік відповідних витрат із валового доходу. Такі витрати враховують закупівлю обладнання, доріг, огорож та інших предметів, які використовуються при виробництві деревини. Розділ 179 фактично дозволяє відшкодувати відповідні витрати в поточному році, а не амортизувати їх протягом строку корисного використання. Як свідчить зарубіжний досвід, в американському Законі “Про створення робочих місць” 2004 р. були внесені поправки до розділу про амортизацію лісовідновлення, які дозволяють власникам лісового фонду зменшувати до 10000 дол. США в рік витрати на лісовідновлення при одночасному виключення податкового кредиту на лісовідновлення. Власникам лісів також дозволено амортизувати протягом 84 місяців будь-яку суму, що перевищує 10000 дол. США
Відрахування втрат від нещасних випадків та інші недобровільні перетворення	Для власників сімейних лісів це положення покриває втрати деревини, спричинені атаками жуків, крижаними бурями, крадіжками та конфіскацією
Податковий кредит на лісовідновлення	Специфічним для власників лісів був податковий кредит у 10% на лісовідновлення до 10000 дол. на витрати на лісовідновлення щорічно. На сьогодні він скасований. Цей податковий кредит був пов'язаний із семирічним резервом амортизації витрат на лісовідновлення та зменшував будь-яку амортизацію на 50% отриманого податкового кредиту

Соціальний зміст оподаткування лісогосподарської діяльності на федеральному рівні в США є наглядним у межах Угоди про хвойні породи

деревини між Канадою та США: у 2006 р. створено Американський фонд для лісового господарства та громад у розмірі 200 млн дол. Цією угодою визначено, що надходження цього фонду використовуються для фінансування освітніх та благодійних заходів у земельних громадах США [40, 41]. Зазначене ще раз підтверджує, що податкова політика є засобом регулювання не лише економічних та екологічних, але і соціальних процесів, тому від ефективності її функціонування залежить вирішення проблеми досягнення збалансованого лісогосподарського землекористування.

У Польщі розрахунок лісового податку на гектар залежить від грошового еквівалента 0,22 кубометра деревини, яка розрахована на основі середньої ціни продажу деревини [42, 43]. Тобто базою оподаткування є не ресурси деревини, як в Україні, а фізична площа земельних ресурсів із їх розподілом за класами бонітету та головними лісовими породами [44, 45].

У Сербії лісові угіддя мають свої особливості оподаткування, коли йдеться про те, чи повинні вони бути об'єктом оподаткування. Вартість самої лісової землі, якщо виключити вартість деревостану, досить низька. Окрім того, власники лісових земель повинні платити податок на майно за кілька років, перш ніж можна було б отримати будь-який дохід шляхом заготівлі деревини. Законодавство передбачає часткове звільнення від оподаткування земель, які повторно використовуються як сільськогосподарські або лісові угіддя протягом п'яти років після переходу на ці види використання. Сербія прийняла зміни до законодавства у 2013 р. (Офіційний вісник Республіки Сербія. № 47/2013) і запровадила комплексну реформу методології оцінки в цілях оподаткування майна. Найбільш ґрунтовні зміни були реалізовані в сегменті оцінки землі, де кадастрова вартість землі була остаточно скасована як основа для податку на лісові землі. Було введено моделі оцінки вартості землі залежно від типу платника податку. Для підприємств, що ведуть бухгалтерський облік, відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, основою є податок на майно – це вартість земельної ділянки, яка зазначена в бухгалтерських книгах компанії. Для всіх інших платників вартість земельної ділянки визначається шляхом множення площі земельної ділянки та середньої ціни землі в певній зоні. Оподаткування лісових земель відбувається за тим же принципом, що і сільськогосподарських. Відмінність між найнижчою і найвищою ціною лісових земель у муніципалітетах збільшується від 4,34 до 250 динарів/м<sup>2</sup>, тобто співвідношення становить 1:55 (навіть таку різницю може становити продуктивність лісових земель). Середні ціни на лісові землі послідовніші, починаючи із 46 динарів до 60. Науковці вважають, що при зміні системи оподаткування землі в Сербії потрібно врахувати заміну лісового податку збором за заготовлену деревину [46, 47].

Сутнісна основа оподаткування в контексті відповідальності за збалансованість лісогосподарського землекористування є базою для визначення нормативів платного природокористування (ставок податків) і має базуватися

на обліковій вартості природно-ресурсного потенціалу. Нормативна грошова оцінка земельних ділянок – це капіталізований рентний дохід (дохід, який можна отримати із землі як фактора виробництва, залежно від якості та місця розташування земельної ділянки) із земельної ділянки, визначений за встановленими і затвердженими нормативами [48, 49]. Отже, достовірна вартість лісоресурсного потенціалу є тією інформаційною складовою, яка забезпечує рамкові умови подальшої роботи з його капіталізації. В Україні нормативна грошова оцінка є основою для оподаткування земель лісогосподарського призначення. Проте Податковий Кодекс України не надає визначення терміна “землі лісогосподарського призначення”, що зумовлює необхідність звернутись до іншого спеціального законодавства [50]. Отже, на нашу думку, в Податковому кодексі України є юридична невизначеність, недостатньо чітке формулювання правових норм щодо земель лісогосподарського призначення. Відповідно до Конституції України, юридичні норми повинні бути чіткими, ясними і недвозначними, оскільки інше не може забезпечити їх однакове застосування. Сам механізм нормативної грошової оцінки землі в Україні є суперечливим і передбачає використання великої кількості показників, що значно ускладнює цей процес, а при розрахунку використовуються коефіцієнти, обчислені на основі застарілих даних, що не просто знижує її точність, а може бути причиною її спотворення [51].

Законодавством України визначено, що нормативна грошова оцінка земельних ділянок проводиться: розташованих у межах населених пунктів, незалежно від їх цільового призначення, не рідше ніж один раз на 5 – 7 років; розташованих за межами населених пунктів земельних ділянок сільськогосподарського призначення – не рідше ніж один раз на 5 – 7 років; несільськогосподарського призначення – не рідше ніж один раз на 7 – 10 років [52, 53].

В Україні лісогосподарські підприємства є землекористувачами 8474,4 тис. га земель лісогосподарського призначення. Проте в Україні нормативну грошову оцінку таких земель, починаючи з 1 листопада 1997 р., проведено лише на площі 348,1 тис. га (4,1%) в семи областях (табл. 2) [54].

Таблиця 2

**Середнє значення нормативної грошової оцінки земель лісогосподарського призначення в Україні, грн/га (станом на 01.01.2018 р.) [55]**

Область	Середнє значення нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення, грн/га	Відхилення від середнього значення, %	Відхилення від середнього значення, грн
1	2	3	4
Вінницька	-	-	-
Волинська	81 649	-23,4	-24 908

## Закінчення табл. 2

1	2	3	4
Дніпропетровська	-	-	-
Донецька	270 000	153,4	163 443
Житомирська	-	-	-
Закарпатська	-	-	-
Запорізька	-	-	-
Івано-Франківська	-	-	-
Київська	мінімум 11412	-89,3	-95 145
	максимум 99396	-6,7	-7 161
Кіровоградська	-	-	-
Луганська	-	-	-
Львівська	105 267	-1,2	-1 290
Миколаївська	-	-	-
Одеська	мінімум 26500	-75,1	-80 057
	максимум 190400	78,7	83 843
Полтавська	-	-	-
Рівненська	16 200	-84,8	-90 357
Сумська	-	-	-
Тернопільська	-	-	-
Харківська	-	-	-
Херсонська	-	-	-
Хмельницька	-	-	-
Черкаська	-	-	-
Чернівецька	59 670	-44,0	-46 887
Чернігівська	-	-	-
Середнє в Україні	95610	-	-

Середнє значення нормативної грошової оцінки земель лісгосподарського призначення в Україні становить 95 610 грн/га, з максимальним значенням цього показника у Донецькій області 270000 грн/га і мінімальним у Київській – 11412 грн/га (співвідношення становить 24:1), розмах варіації – 258588 грн/га. Нормативна грошова оцінка земель лісгосподарського призначення в Україні має відповідати їх екологічному стану та економічній привабливості. Наприклад, суміжні Львівська та Рівненська області належать до найбільш лісистих регіонів України (більше 30%) і мають приблизно однакову площу. Нормативна грошова оцінка земель лісгосподарського призначення у цих областях проведена частково лише на 0,1% від площ лісових земель, а співвідношення нормативної грошової оцінки цих регіонів становить 6:1 (105267 грн/га та 16200 грн/га, відповідно). Доцільно зазначити, що нормативну грошову оцінку усіх несільськогосподарських земель проведено лише в Одеській області, лісистість якої становить майже 6%. На нашу думку, без достовірного оцінювання лісоресурсного потенціалу як об'єкта оподаткування ефективне управління землями лісгосподарського призначення неможливе.

Податки, сплачені підприємствами до бюджетів усіх рівнів, є одним із основних економічних результатів їх роботи. За даними Державної фіскальної служби України, сектором лісового господарства та лісозаготівель до Зведеного бюджету України у 2014 р. сплачено податків та зборів 1,2 млрд грн, у 2015 р. – 2,2 млрд грн, у 2016 р. – 3,6 млрд грн, у 2018 р. – 5,3 млрд грн [56, 57]. Темп приросту податкових платежів у 2018 р., порівняно з 2014 р., становить 340% (табл. 3) [58 – 60]. Темп приросту обсягів продукції (товарів та послуг) лісового господарства (у фактичних цінах) за цей період становив 182,6%. Податкові надходження, порівняно з обсягом продукції лісового господарства, зростають значно швидшими темпами, що свідчить про певний дисбаланс досліджуваних фінансових потоків.

Таблиця 3

**Сплата податкових платежів за видом економічної діяльності “Лісове господарство” та “Лісозаготівлі” до Зведеного бюджету України**

Сплачено податкових платежів	2014 р., тис. грн	2015 р., тис. грн	2016 р., тис. грн	2018 р., тис. грн	Абсолютний приріст 2018 р. до 2014 р., тис. грн	Темп приросту 2018 р. до 2014 р., %
1	2	3	4	5	6	7
Податок на прибуток підприємств	87244,76	179056,5	259384,3	173253,65	86008,89	98,6
Земельний податок із юридичних осіб, орендна плата з юридичних осіб	11207,29	14570,47	38419,88	50544,86	39337,57	351,0
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	203,1	3375,49	5396,34	63003,44	62800,34	30920,9
Екологічний податок	1276,32	1348,24	1739,25	2342	1065,68	83,5
Рентна плата	0	251,39	342,55	388,92	388,92	-
Податок на доходи фізичних осіб	321828,5	492589,8	828656,5	1337838,66	1016010,12	315,7
Військовий збір	13995,01	50838,23	71286,6	113705,12	99710,11	712,5
Податок на додану вартість	168076,4	573377,8	1015320	2090396,75	1922320,31	1143,7
Сплата податкових платежів, усього	1211675	2226953	3625234	5328405,19	4116730,49	339,8



Закінчення табл. 3

1	2	3	4	5	6	7
Обсяги продукції (товарів та послуг) лісового господарства (у фактичних цінах)	7739900	10778200	12838800	14132700	6392800	182,6

Надходження податкових платежів від діяльності на землях лісогосподарського призначення розглядається у взаємозв'язку із джерелами бюджетного фінансування землеохоронних заходів. Водночас необхідно зазначити, що державними підприємствами лісової галузі в розрахунку на 1 грн отриманих бюджетних коштів на ведення лісового та мисливського господарства, охорону і захист лісів сплачено у 2018 р. 23 грн податків та платежів [61].

Податкова політика держави є головним чинником ефективності регуляторної політики в лісовій сфері, оскільки залежність між обсягом податкового навантаження, умовами оподаткування та результатами діяльності економічної системи є доволі наглядною. Специфічним в Україні є норматив відрахування до бюджету частини чистого прибутку державними лісогосподарськими підприємствами. До 2016 р. норматив становив 15%, із 2016 р. – 75%, із 2019 р. – 90% [62]. Окрім того, держлісгоспи додатково сплачують ще й податок на прибуток. Зазначене створює негативний економічний вплив на можливість залучення власних обігових коштів для забезпечення збалансованого лісогосподарського землекористування. На прикладі одного з найбільших платників податків Львівської області (критеріями вибору регіону є найбільша лісистість області та значення нормативної грошової оцінки) Державного підприємства “Радехівське лісомисливське господарство” (далі – ДП “Радехівське ЛМГ”) чітко відслідковується динаміка збільшення податкового навантаження на землі лісогосподарського призначення (табл. 4) [63]. ДП “Радехівське ЛМГ” розташоване у північно-східній частині Львівської області на території Малого Полісся України і займає площу 35 тис. га. Лісгосп за останні роки демонструє прибуткову виробничо-господарську діяльність; водночас надмірне оподаткування прибутку підприємства призводить до вилучення значних сум обігових коштів підприємства, які можна було б залучати до оновлення лісозаготівельної техніки, придбання нових екологізберігаючих технологій тощо. Податок стимулює користувачів землі до ефективного користування нею, оскільки з боку платників податків трактується як додаткові витрати на утримання [64]. Проте в цьому випадку стимулююча функція виконується не повною мірою: відрахування частини чистого прибутку держлісгоспів не мають розподільних ефектів для забезпечення збалансованого використання земель лісогосподарського призначення, окрім отримання доходу для державного бюджету.

Таблиця 4

**Динаміка прибутковості та податкового навантаження  
на ДП “Радехівське ЛМГ” (за даними звітів  
про виконання фінансового плану ДП “Радехівське ЛМГ”)**

Рік	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у розрахунку на 1 га	Прибуток до оподаткування	Сплата податку на прибуток	Відрахування частини чистого прибутку	Усього виплат на користь держави	Сума перерахованих податків та зборів у розрахунку на 1 га	Прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства в розрахунку на 1 га
2014	7994	0,228	36	55	5	2383	0,068	0,003
2015	39232	1,12	658	241	41	12869	0,367	0,008
2016	49916	1,425	1289	278	385	14248	0,407	0,008
2017	52595	1,502	865	198	799	17438	0,498	0,005
2018	64129	1,831	983	210	634	21147	0,604	0,006
Темп приросту 2018 р. до 2014 р., %	802	802	2731	382	12680	888	888	200

Сума коштів, що залишаються у розпорядженні ДП “Радехівське ЛМГ” після внесення платежів до держбюджету, є мізерною і становить у середньому за п’ять років 5 грн на 1 га лісів при сумі доходів у середньому 1220 грн на 1 га лісів (0,4%). Програмою діяльності Кабінету Міністрів України передбачено збільшення доходу із використання 1 га земель лісового фонду [65]. Водночас збільшення доходу при майже повному вилученні прибутку у формі податків не сприятиме економічній та екологічній ефективності лісогосподарського землекористування. Податок на чистий прибуток від лісових доходів накладає більше податкове навантаження на менш продуктивні землі [66].

Українські вчені вважають, що запровадження фіксованого лісогосподарського податку, який сплачуватиметься в рахунок таких податків і зборів (обов’язкових платежів), як плата (податок) за землю, податок на прибуток, збір за спеціальне використання лісових ресурсів, стимулюватиме обмеження використання лісових ресурсів, а врахування фіксованого лісогосподарського податку в собівартості продукції (на відміну від ренти) дасть змогу отримати додаткові джерела фінансових ресурсів у лісогосподарське землекористування [67].

У комплексі ситуація свідчить про необхідність перерозподілу напрямів та обсягів фінансових потоків у секторі лісогосподарського землекористування, що потребує внесення відповідних змін до податкового законодавства.

Створення відповідного податкового клімату, зокрема зменшення частки відрахувань із прибутку, суттєво збільшить фінансування заходів щодо збалансованого використання земель лісогосподарського призначення внаслідок максимізації прибутку державних лісогосподарських підприємств. Водночас економічні методи необхідно розглядати як органічне доповнення до регулятивних, тобто найбільший позитивний ефект приносить комплексне залучення всієї системи фінансово-економічного механізму.

**Висновки і перспективи подальших розвідок.** Податкова політика держави є головним фактором ефективності регуляторної політики в лісовій галузі. Нормативна грошова оцінка земель лісового фонду в Україні повинна відповідати їх екологічному стану та економічній привабливості. Ми вважаємо, що без справедливої оцінки потенціалу лісових ресурсів як об'єкта оподаткування ефективне управління лісовими угіддями неможливе. Зв'язок між обсягом податкового навантаження, умовами оподаткування та ефективністю економічної системи є цілком очевидним. Дані, представлені у дослідженні, підтверджують, що за нинішнього податкового навантаження на державні лісогосподарські підприємства в Україні їх власні фінансові можливості є недостатніми для забезпечення збалансованого використання земель лісового господарства. Обґрунтовано, що ключовим питанням встановлення плати за землю є визначення податкової бази з вимогою, що забруднювач та користувач несуть повну відповідальність.

У комплексі ситуація вказує на необхідність перерозподілу напрямків та обсягів фінансових потоків у галузі використання лісових земель, що вимагає відповідних змін до податкового законодавства. Створення відповідного податкового клімату, зокрема зменшення частки відрахування податку на прибуток підприємств, суттєво збільшить фінансування заходів щодо збалансованого використання земель лісового господарства шляхом максимізації прибутку державних лісогосподарських підприємств. Водночас економічні методи потрібно розглядати як органічне доповнення до регуляторних, таким чином найбільший позитивний ефект приносить всебічне залучення всієї системи фінансово-економічного механізму.

Зважаючи на комплексний тип цієї проблеми, важливою сферою для подальшого опрацювання на запит сьогодення буде питання з визначення та практичного використання системи фінансових та економічних інструментів для забезпечення збалансованого лісогосподарського землекористування.

#### **Список використаної літератури**

1. Kalkuhl M., Edenhofer O. Ramsey meets Thünen: the impact of land taxes on economic development and land conservation // *International Tax and Public Finance*. 2017. Apr. № 24. P. 350—380.
2. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України № 2697-VIII від 28.02.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19> (дата звернення: 10.03.2020).

3. Дребот О. І. Інституціоналізація лісового сектора економіки в контексті сталого розвитку України : монографія. Київ : ДІА, 2012. 336 с.
4. Kalkuhl M., Edenhofer O. Ramsey meets Thünen... P. 350—380.
5. Дребот О. І. Інституціоналізація лісового сектора економіки... 336 с.
6. Haggerty M. N. Rethinking the Fiscal Relationship Between Public Lands and Public Land Counties: County Payments 4.0 // *Humboldt Journal of Social Relations*. 2018. Vol. 40. Special Issue 40: The American West after the Timber Wars. P. 116—136.
7. Мішенін Є. В., Ярова І. Є. Системна оцінка результативності екологічного оподаткування у контексті соціально-еколого-економічної безпеки просторового розвитку. URL : <http://journals.uran.ua/bnusing/article/view/170589/170397> (дата звернення: 05.10.2020).
8. Hatcher J. E., Straka T. J., Cushing T. L., Greene J. L., Bridges W. C. Socioeconomic Predictors of Family Forest Owner Awareness and Use of U.S. // *Federal Income Tax Provisions. Forests*. 2016. № 7(6). P. 114.
9. Сторонянська І. З. Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: світові практики та напрямки їх імплементації в Україні / НАН України. ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України”. Львів : [б. в.], 2018. 106 с. (Серія “Проблеми регіонального розвитку”).
10. Фурдичко О., Дребот О., Бобко А., Яремко О. Питання адаптації національного законодавства до законодавства з обліку земель у лісівництві України // *Землепорядний вісник*. 2019. № 5. С. 16—21.
11. Vasiljevic D. Taxation of agricultural and forest land: comparative perspective and practice in Serbia // *Economics of Agriculture*. 2016. Vol. 63(2). P. 713.
12. Моніторинг земельних відносин в Україні. 2016–2017. URL : <http://land.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/monitoring.pdf> (дата звернення: 15.03.2020).
13. Chang S. J. Forest property taxation under the generalized Faustmann formula // *Forest Policy and Economics*. 2018. March. Vol. 88. P. 38—45.
14. Лист Державної фіскальної служби України № 9951/6/99-99-07-02-02-15 від 11.05.2017 р. URL : [www.portal.rada.gov.ua](http://www.portal.rada.gov.ua) (дата звернення: 15.03.2020).
15. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України : Постанова Верховної Ради України № 188-IX від 04.10.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/188-20#n2> (дата звернення: 18.03.2020).
16. Особливості адміністрування у 2019 році рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів : Лист ДФС України №4907/7/99-99-12-03-04-17 від 14.02.2019 р. URL : <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/listi-dps/73262.html> (дата звернення: 18.03.2020).
17. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо стимулювання утворення та діяльності сімейних фермерських господарств : Закон України № 2497-VIII від 10.07.2018 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2497-19#n21> (дата звернення: 15.03.2020).
18. Лист Державної фіскальної служби України. № 26383/6/99-99-07-02-02-15 від 07.06.2019 р. URL : <http://sfs.gov.ua> (дата звернення: 18.03.2020).
19. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів : Закон України № 2628-VIII від 23.11.2018 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-19#n291> (дата звернення: 18.03.2020).

20. Haggerty M. N. Rethinking the Fiscal Relationship Between Public Lands... P. 116—136.
21. Висновок Головного науково-експертного управління від 06.11.2018 р. на проект Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів” № 9260 від 05.11.2018 р. URL : [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=64888](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64888) (дата звернення: 18.03.2020).
22. Kalkuhl M., Edenhofer O. Ramsey meets Thünen... P. 350—380.
23. Звіт Рахункової палати за 2017 рік. URL : [https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Reports/Zvit\\_RP\\_2017.pdf](https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Reports/Zvit_RP_2017.pdf) (дата звернення: 18.03.2020).
24. Мішенін Є. В., Ярова І. Є. Системна оцінка результативності екологічного оподаткування...
25. Податковий Кодекс України : затверджений Законом України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n162> (дата звернення: 20.03.2020).
26. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо стимулювання утворення та діяльності сімейних фермерських господарств...
27. Особливості адміністрування у 2019 році рентної плати...
28. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення...
29. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України...
30. Про затвердження Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями : Постанова Кабінету Міністрів України № 138 від 23.02.2011 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/138-2011-%D0%BF#n14> (дата звернення: 20.03.2020).
31. Мішенін Є. В., Ярова І. Є. Системна оцінка результативності екологічного оподаткування...
32. Про затвердження Порядку нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів) : Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України № 508 від 22.08.2013 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z1573-13> (дата звернення: 20.03.2020).
33. Бюджетний кодекс України : затверджений Законом України № 2456-VI від 08.07.2010 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 20.03.2020).
34. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України...
35. Hatcher J. E., Straka T. J., Cushing T. L., Greene J. L., Bridges W. C. Socioeconomic Predictors of Family Forest... P. 114.
36. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України...
37. Hatcher J. E., Straka T. J., Cushing T. L., Greene J. L., Bridges W. C. Socioeconomic Predictors of Family Forest... P. 114.
38. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України...
39. Hatcher J. E., Straka T. J., Cushing T. L., Greene J. L., Bridges W. C. Socioeconomic Predictors of Family Forest... P. 114.
40. Висновок Головного науково-експертного управління від 06.11.2018 р. на проект Закону України...

41. Haggerty M. N. Rethinking the Fiscal Relationship Between Public Lands... P. 116—136.
42. Публічний звіт Державного агентства лісових ресурсів за 2018 рік. URL : [https://drive.google.com/file/d/194P-skQpV9f11BOdYBGSKix\\_u1yHlfhQ/view/](https://drive.google.com/file/d/194P-skQpV9f11BOdYBGSKix_u1yHlfhQ/view/) (дата звернення: 20.03.2019).
43. Сторонянська І. З. Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: світові практики та напрямки їх імплементації в Україні... 106 с.
44. Держлісгоспи Львівщини поповнюють бюджет. URL : [http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article;jsessionid=VCECD03\\_B24CC84CF5176874CF4E39F96.app1?art\\_id=203982&cat\\_id=32888](http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article;jsessionid=VCECD03_B24CC84CF5176874CF4E39F96.app1?art_id=203982&cat_id=32888) (дата звернення: 20.03.2020).
45. Фурдичко О., Дребот О., Бобко А., Яремко О. Питання адаптації національного законодавства... С. 16—21.
46. Лист Державної фіскальної служби України № 9951/6/99-99-07-02-02-15 від 11.05.2017 р. ...
47. Vasiljevic D. Taxation of agricultural and forest land: comparative perspective... P. 713.
48. Державна служба статистики України. URL : <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2020).
49. Про оцінку земель : Закон України № 1378-IV від 11.12.2003 р. URL : <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1378-15> (дата звернення: 20.03.2020).
50. Податковий Кодекс України...
51. Про затвердження Порядку нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення...
52. Державна служба статистики України...
53. Про оцінку земель...
54. Моніторинг земельних відносин в Україні. 2016—2017...
55. Там само.
56. Лист Державної фіскальної служби України № 9951/6/99-99-07-02-02-15 від 11.05.2017 р. ...
57. Лист Державної фіскальної служби України № 26383/6/99-99-07-02-02-15 від 07.06.2019 р. ...
58. Лист Державної фіскальної служби України № 9951/6/99-99-07-02-02-15 від 11.05.2017 р. ...
59. Лист Державної фіскальної служби України № 26383/6/99-99-07-02-02-15 від 07.06.2019 р. ...
60. Державна служба статистики України...
61. Публічний звіт Державного агентства лісових ресурсів...
62. Про затвердження Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу)...
63. Держлісгоспи Львівщини поповнюють бюджет...
64. Сторонянська І. З. Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: світові практики та напрямки їх імплементації в Україні... 106 с.
65. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України...
66. Chang S. J. Forest property taxation under the generalized Faustmann formula... P. 38—45.
67. Дребот О. І. Інституціоналізація лісового сектора економіки... 336 с.

Статтю подано: 28.04.2020

Статтю схвалено: 05.06.2020

**Drebot Oksana Ivanivna**

*Doctor of Economic Sciences, professor, Corresponding member of NAAS,  
head of the department, Institute of Agroecology and Nature Management of NAAS*

ORCID: 0000-0003-2681-1074

e-mail: drebot\_oksana@ukr.net

**Palianychko Nina Ivanivna**

*Doctor of Economic Sciences, Senior Fellow,  
Institute of Agroecology and Nature Management of NAAS*

ORCID: 0000-0003-2230-9634

e-mail: palianychkoni@gmail.com

**Dankevych Stepan Mikhailovich**

*Candidate of Agricultural Sciences,  
Institute of Agroecology and Nature Management of NAAS*

ORCID: 0000-0003-2597-4461

e-mail: agroecologynaan@gmail.com

**TAXATION OF FORESTRY ENTERPRISES OF UKRAINE  
IN THE CONTEXT OF BALANCED LAND USE**

**Problem setting.** The forest protection nature of land taxes makes them an important tool for forest conservation. The main principles (strategy) of the state environmental policy of Ukraine for the period up to 2030 determine the imperfection of the tax base as one of the causes of problems in the forest sector. The existing fiscal regulation of forest use in Ukraine is conditioned by the need to strengthen the function of filling the budget.

**Recent research and publications analysis.** leading scientists shows that the issue of rent regulation in the natural resource sphere and the formation of the economic mechanism of land use in the forest sector has been studied in the publications of many scientists, in particular such as R. Dubasa, N. Zinovchuk, Ya. Koval, I. Litsur, E. Mishenina, M. Hornet and others. However, among scientists in the forest sector, discussions on the withdrawal and distribution of forest rents, the transformation of root payments into land tax from forest lands, and so on, are not subsiding.

**Highlighting previously unsettled parts of the general problem.** Regarding the forest sector, discussions on the withdrawal and distribution of forest rents, the transformation of root payments into land tax from forest lands continue.

**Paper main body.** deepening the principles of development of the taxation system of forestry enterprises in the context of balanced land use.

**Conclusions of the research and prospects for further studies.** The state tax policy is the main factor in the effectiveness of regulatory policy in the forest sector. The normative monetary valuation of forest lands in Ukraine should correspond to their ecological condition and economic attractiveness. We believe that without a fair assessment of the potential of forest resources as an object of taxation, effective forest management is impossible. The connection between the amount of tax burden, tax conditions and the efficiency of the economic system is quite obvious. The data presented in the study confirm that under the current tax burden on state forestry enterprises in Ukraine, their own financial capabilities are insufficient to ensure the balanced use of forestry lands. It is substantiated that the key issue in setting the land fee is to determine the tax base with the requirement that the polluter and

the user are fully responsible. Given the complex nature of this problem, an important area for further elaboration at the request of today will be issues related to the definition and practical use of a system of financial and economic instruments to ensure sustainable forest management.

**Key words:** forestry enterprises; tax system; forest land; balanced land use; regulatory monetary valuation; payment for land.

### References

1. Kalkuhl, M., Edenhofer, O. (2017). Ramsey meets Thünen: the impact of land taxes on economic development and land conservation. *International Tax and Public Finance*, Apr., № 24, pp. 350-380.
2. Pro Osnovni zasady (strategiiu) derzhavnoi ekolohichnoi polityky Ukrainy na period do 2030 roku. № 2697-VIII. (2019) [in Ukrainian].
3. Drebot, O. I. (2012). *Instytucionalizacija lisovogo sektora ekonomiky v konteksti stalogo rozvytku Ukrainy*. Kyiv: DIA. 336 p. [in Ukrainian].
4. Kalkuhl, M., Edenhofer, O. (2017). Ramsey meets Thünen... pp. 350-380.
5. Drebot, O. I. (2012). *Instytucionalizacija lisovogo sektora ekonomiky...* 336 p. [in Ukrainian].
6. Haggerty, M. N. (2018). Rethinking the Fiscal Relationship Between Public Lands and Public Land Counties: County Payments 4.0. *Humboldt Journal of Social Relations*, Vol. 40, Special Issue 40: The American West after the Timber Wars, pp. 116-136.
7. Mishenin, Ye. V., Yarova, I. Ie. (2019). *Systemna otsinka rezultatyvnosti ekolohichnoho opodatkuvannia u konteksti sotsialno-ekoloho-ekonomichnoi bezpeky prostorovoho rozvytku*. URL : <http://journals.urau.ua/bnusing/article/view/170589/170397> [in Ukrainian].
8. Hatcher, J. E., Straka, T. J., Cushing, T. L., Greene, J. L., Bridges, W. C. (2016). Socioeconomic Predictors of Family Forest Owner Awareness and Use of U.S. *Federal Income Tax Provisions*. *Forests*, № 7(6), pp. 114.
9. Storonianska, I. Z. (2018). *Mekhanizmy administratyvno-finansovoї detsentralizatsii: svitovi praktyky ta napriamky yikh implementatsii v Ukraini*. Lviv: [s. n.]. 106 p. [in Ukrainian].
10. Furdychko, O., Drebot, O., Bobko, A., Yaremko, O. (2019). Pytannia adaptatsii natsionalnoho zakonodavstva do zakonodavstva z obliku zemel u lisivnytstvi Ukrainy. *Zemlevporiadnyi visnyk*, № 5, pp. 16-21 [in Ukrainian].
11. Vasiljevic, D. (2016). Taxation of agricultural and forest land: comparative perspective and practice in Serbia. *Economics of Agriculture*, Vol. 63(2), pp. 713.
12. *Monitorynh zemelnykh vidnosyn v Ukraini. 2016 – 2017*. (2018). URL : <http://land.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/monitoring.pdf> [in Ukrainian].
13. Chang, S. J. (2018). Forest property taxation under the generalized Faustmann formula. *Forest Policy and Economics*, March, Vol. 88, pp. 38-45.
14. Lyst Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. № 9951/6/99-99-07-02-02-15. (2017) [in Ukrainian].
15. Pro Prohamu diialnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy. № 188-IX. (2019) [in Ukrainian].
16. Osoblyvosti administruvannia u 2019 rotsi rentnoi platy za spetsialne vykorystannia lisovykh resursiv. № 4907/7/99-99-12-03-04-17. (2019). [in Ukrainian].



17. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo stymuliuvannia utvorennia ta diialnosti simeinykh fermerskykh gospodarstv. № 2497-VIII. (2018) [in Ukrainian].
18. Lyst Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. № 26383/6/99-99-07-02-02-15. (2019) [in Ukrainian].
19. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo pokrashchennia administruvannia ta perehliadu stavok okremykh podatkov i zboriv. № 2628-VIII. (2018) [in Ukrainian].
20. Haggerty, M. N. (2018). Rethinking the Fiscal Relationship Between Public Lands... pp. 116-136.
21. Vysnovok Holovnoho naukovo-ekspertnoho upravlinnia vid 06.11.2018 r. na proekt Zakonu Ukrainy "Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo pokrashchennia administruvannia ta perehliadu stavok okremykh podatkov i zboriv". № 9260. (2018) [in Ukrainian].
22. Kalkuhl, M., Edenhofer, O. (2017). Ramsey meets Thünen... pp. 350-380.
23. Zvit Rakhunkovoi palaty za 2017 rik. URL : [https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Reports/Zvit\\_RP\\_2017.pdf](https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Reports/Zvit_RP_2017.pdf) [in Ukrainian].
24. Mishenin, Ye. V., Yarova, I. Ie (2019). *Systemna otsinka rezultatyvnosti ekolohichnoho opodatkuvannia...*
25. Podatkovyi Kodeks Ukrainy. № 2755-VI. (2010) [in Ukrainian].
26. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo stymuliuvannia utvorennia ta diialnosti simeinykh fermerskykh gospodarstv...
27. Osoblyvosti administruvannia u 2019 rotsi rentnoi platy...
28. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo pokrashchennia...
29. Pro Prohramu diialnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy...
30. Pro zatverdzhennia Poriadku vidrakhuvannia do derzhavnogo biudzhetu chastyny chystoho prybutku (dokhodu) derzhavnymy unitarnymy pidpriemstvamy ta yikh obiednanniamy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy. № 138. (2011) [in Ukrainian].
31. Mishenin, Ye. V., Yarova, I. Ie. (2019). *Systemna otsinka rezultatyvnosti ekolohichnoho opodatkuvannia...*
32. Pro zatverdzhennia Poriadku normatyvnoi hroshovoi otsinky zemel nesilskohospodarskoho pryznachennia (krim zemel naselenykh punktiv). № 508. (2013) [in Ukrainian].
33. Biudzhetni kodeks Ukrainy. № 2456-VI. (2010) [in Ukrainian].
34. Pro Prohramu diialnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy...
35. Hatcher, J. E., Straka, T. J., Cushing, T. L., Greene, J. L., Bridges, W. C. (2016). Socioeconomic Predictors of Family Forest... pp. 114.
36. Pro Prohramu diialnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy...
37. Hatcher, J. E., Straka, T. J., Cushing, T. L., Greene, J. L., Bridges, W. C. (2016). Socioeconomic Predictors of Family Forest... pp. 114.
38. Pro Prohramu diialnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy...
39. Hatcher, J. E., Straka, T. J., Cushing, T. L., Greene, J. L., Bridges, W. C. (2016). Socioeconomic Predictors of Family Forest... pp. 114.
40. Vysnovok Holovnoho naukovo-ekspertnoho upravlinnia vid 06.11.2018 r. na proekt Zakonu Ukrainy...

41. Haggerty, M. N. (2018). Rethinking the Fiscal Relationship Between Public Lands and Public Land Counties... pp. 116-136.
42. Publichnyi zvit Derzhavnoho ahentstva lisovykh resursiv Ukrainy za 2018 rik. (2019). URL : [https://drive.google.com/file/d/194P-skQpV9f11BOdYBGSKix\\_uLyHlfhQ/view](https://drive.google.com/file/d/194P-skQpV9f11BOdYBGSKix_uLyHlfhQ/view) [in Ukrainian].
43. Storoniaska, I. Z. (2018). *Mekhanizmy administratyvno-finansovoi detsentralizatsii: svitovi praktyky ta napriamky yikh implementatsii v Ukraini...* 106 p.
44. *Derzhlishospy Lvivshchyny popovniuiut biudzheth*. URL : [http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article;jsessionid=BCECD03B24CC84CF5176874CF4E39F96.app1?art\\_id=203982&cat\\_id=32888](http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article;jsessionid=BCECD03B24CC84CF5176874CF4E39F96.app1?art_id=203982&cat_id=32888) [in Ukrainian].
45. Furdychko, O., Drebot, O., Bobko, A., Yaremko, O. (2019). Pytannia adaptatsii natsionalnoho zakonodavstva... pp. 16-21.
46. Lyst Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. № 9951/6/99-99-07-02-02-15. (2017)...
47. Vasiljevic, D. (2016). Taxation of agricultural and forest land: comparative perspective... pp. 713.
48. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2020). URL : <http://ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
49. Pro otsinku zemel. № 1378-IV. (2003) [in Ukrainian].
50. Podatkovi Kodeks Ukrainy...
51. Pro zatverdzhennia Poriadku normatyvnoi hroshovoi otsinky zemel nesilskohospodarskoho pryznachennia...
52. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy...
53. Pro otsinku zemel...
54. *Monitorynh zemelnykh vidnosyn v Ukraini. 2016 – 2017...*
55. Ibid.
56. Lyst Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. № 9951/6/99-99-07-02-02-15. (2017)...
57. Lyst Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. № 26383/6/99-99-07-02-02-15. (2019)...
58. Lyst Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy № 9951/6/99-99-07-02-02-15. (2017)...
59. Lyst Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. № 26383/6/99-99-07-02-02-15. (2019)...
60. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy...
61. Publichnyi zvit Derzhavnoho ahentstva lisovykh resursiv...
62. Pro zatverdzhennia Poriadku vidrakhuvannia do derzhavnoho biudzhetu chastyny chystoho prybutku (dokhodu)...
63. *Derzhlishospy Lvivshchyny popovniuiut biudzheth...*
64. Storoniaska, I. Z. (2018). *Mekhanizmy administratyvno-finansovoi detsentralizatsii: svitovi praktyky ta napriamky yikh implementatsii v Ukraini...* pp. 106.
65. Pro Prohamu diialnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy...
66. Chang, S. J. (2018). Forest property taxation under the generalized Faustmann formula... pp. 38-45.
67. Drebot, O. I. (2012). *Instytucionalizacija lisovogo sektora ekonomiky...* 336 p.

**Цитування:** Дребот О. І., Паляничко Н. І., Данькевич С. М. Оподаткування лісогосподарських підприємств України у контексті збалансованого землекористування // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 2(63) : у 2 ч. Ч. 2 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. С. 215—233. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.63.2020.212677>).

**Citation:** Drebot, O. I., Palianycho, N. I., Dankevych, S. M. (2020). Taxation of forestry enterprises of Ukraine in the context of balanced land use. *Efficiency of Public Administration*, Issue 2(63), pp. 215-233. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.63.2020.212677>).